

УДК 94 (477) «1941/1945»

Роман ШЛЯХТИЧ,

orcid.org/0000-0001-5877-3522

*кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та правознавства ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет» (Україна, Кривий Ріг) *kliorpsh@gmail.com**

ПЕРШІ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ НА КРИВОРІЖЖІ. КРИВОРІЗЬКИЙ РІЙ ПІВДЕННОЇ ПОХІДНОЇ ГРУПИ ОУН(Б)

У статті йде мова про перших українських націоналістів, що з'явилися у Кривому Розі 1940 р. Вони займалися розвідкою та агітаційно-пропагандистською роботою. Але невдовзі вони були заарештовані криворізькими чекістами. Проте, з початком радянсько-німецької війни на Схід рушили похідні групи ОУН(Б). Члени Південної похідної групи були спрямовані, у тому числі, і до Кривого Розу. Саме з їх діяльністю пов'язаний своєрідний «український ренесанс», що спостерігався у місті протягом осені 1941 р.

Ключові слова: ОУН, Кривий Ріг, радянсько-німецька війна.

Літ. 16.

Roman SHLIAKHTYCH,

PhD (History), Associate Professor of the Department of History of Ukraine and Law

*Kryvyi Rih State Pedagogical University (Ukraine, Kryviy Rih) *kliorpsh@gmail.com**

THE FIRST UKRAINIAN NATIONALISTS IN KRYVYI RIH LAND. KRYVYI RIH FLOCK OF THE OUN(B)'S SOUTH MARCH GROUP

The article deals with the first Ukrainian nationalists who appeared in Kryvyi Rih in 1940. They were engaged in intelligence and propaganda activities. But shortly they were arrested by Kryvyi Rih's Chekists. However, with the onset of the Soviet-Nazi war the original groups of the OUN(B) moved to the East. The members of the South March Group were also sent to Kriviy Rih. It is with their activity that the so called «Ukrainian Renaissance» observed in the city during the autumn of 1941 was connected.

The members of the OUN(B) had clear guidelines for the creation of pro-Ukrainian authorities, advocacy campaigns, and the involvement of local population in the ideas of Ukrainian nationalism. In a short time they managed to do quite a lot: to form local authorities, to organize the production of the local newspaper «Dzvin», to actively conduct pro-Ukrainian campaigning among the inhabitants of Kryviy Rih, to create a local police force, and, later, actively to infiltrate their members and sympathizers, and so on. All this, in turn, became the guarantee of the existence of a nationalist underground in Kryvyi Rih during the whole time of the German occupation.

Key words: OUN, Kryviy Rih, Soviet-Nazi war.

Ref. 16.

Роман ШЛЯХТИЧ,

кандидат исторических наук, доцент кафедры истории Украины и правоведения ДВНЗ «Криворожский государственный педагогический университет» (Украина, Кривой Рог)

kliorpsh@gmail.com

ПЕРВЫЕ УКРАИНСКИЕ НАЦИОНАЛИСТЫ НА КРИВОРОЖЬЕ. КРИВОРОЖСКИЙ РОЙ ЮЖНОЙ ПОХОДНОЙ ГРУППЫ ОУН (Б)

В статье идет речь о первых украинских националистах, которые появились в Кривом Розе в 1940 году. Они занимались разведкой и агитационно-пропагандистской работой, но вскоре были арестованы криворожскими чекистами. Однако с началом советско-германской войны на восток двинулись походные группы ОУН(Б). Члены Южной походной группы были направлены, в том числе, и в Кривой Рог. Именно с их деятельностью связан своеобразный «Украинский ренесанс», наблюдавшийся в городе в течение осени 1941 года.

Ключевые слова: ОУН, Кривой Рог, советско-германская война.

Лит. 16.

Постановка проблеми. 1929 року у Відні було створено Організацію українських націоналістів, що стало своєрідною відповіддю представників української політичної еліти на невдалу спробу побудови Української держави протягом 1917 – 1920 рр. Тому програма ОУН передбачала, передовсім, створення Української самостійної соборної держави (УССД) в межах етнічних українських територій. Жоден теоретик ОУН не розробляв ідеї створення Української держави лише на землях Західної України, а тому територія Наддніпрянщини у планах націоналістів розглядалась як пріоритетна.

Аналіз досліджень. Діяльність членів та симпатиків ОУН на Криворіжжі до початку радянсько-німецької війни не знайшла відображення у сучасній історіографії. В архіві СБУ м. Дніпро вдалось виявити агентурну справу «Західняки», яка стала документальним свідченням проникнення націоналістів у Кривий Ріг (1940). Натомість, про Криворізький рій Південної похідної групи ОУН(б) було відомо зі спогадів Є. Стахіва, З. Матли та з праці діаспорного історика Л. Шанковського. Крім того, значний масив інформації про діяльність українських націоналістів в місті протягом осені 1941 р. міститься у документах з архіву СБУ м. Дніпро та ГДА СБУ м. Київ. Саме ці документи дали можливість уточнити біографічні дані представників Криворізького рою, а також з'ясувати їхню практичну діяльність у місті.

Мета статті – висвітлити діяльність українських націоналістів на Криворіжжі в 1940 – 1941 рр.

Виклад основного матеріалу. Поширення своєї мережі на Наддніпрянщину стало для українських націоналістів реальним після включення Західної України до складу УРСР (1939). З цього часу спеціально відібрані члени ОУН із Західної України їздили по всій країні та принагідно поширювали ідеї українського націоналізму. Інколи радянським спецслужбам вдавалось ловити та заарештовувати таких осіб. Відомо, що в Кривому Розі місцевими чекістами 13 листопада 1940 р. була заведена агентурна справа «Західняки», фігурантами якої були п'ять осіб:

1) Роман Михайлович Рибачек – 1913 р.н., уродженець Львова. В Кривому Розі працював маркшейдером на шахті «Комунар».

2) Степан Іванович Шерстило – 1915 р.н., уродженець Львова. В Кривому Розі працював машиністом електровоза на шахті «Гігант».

3) Іларіон Дмитрович Ласийчук – 1918 р.н., уродженець Львова. У Кривому Розі працював на шахті «Гігант».

4) Микола Матвійович Киптик – 1911 р.н., уродженець с. Старе Львівської області. В Кривому Розі працював на шахті «Гігант».

5) Микола Микитович Ведмідь – 1897 р.н., уродженець м. Дніпро. В Кривому Розі працював у маркшейдерському бюро шахти «Комунар» [4, 155].

Перші три особи з'явилися на Криворіжжі у березні–квітні 1940 р. Вони добровільно виїхали до Кривого Рогу для роботи на підприємствах міста. Р. Рибачек, С. Шерстило та І. Ласийчук були студентами Львівської політехніки [4, 156]. Р. Рибачек познайомився в університеті з С. Шерстилом, а з І. Ласийчуком – в «Карпатському лижному клубі». Крім того, всі вони були членами спортивного товариства «Спартак» [4, 163в.]. Як згодом пояснював Р. Рибачек, до промислового Кривого Рогу вони приїхали на заробітки. М. Киптик та М. Ведмідь потрапили до поля зору НКВС, коли почали зустрічатися зі львівськими студентами і симпатизувати їх поглядам. Цікаво, що М. Киптик з 1937 до 1939 р. був членом «Просвіти» [4, 69], а також членом молодіжної організації «Фронт національної єдності».

Уже під час слідства стало відомо, що львівські студенти мали безпосередній стосунок до ОУН. Адже, проживаючи у Львові і навчаючись на 5 курсі Львівської політехніки, Р. Рибачек мешкав у гуртожитку в одній кімнаті зі Степаном Олійником (керівником Львівського обласного проводу ОУН на псевдо «Микола»), Володимиром Гошком (військовим референтом крайового проводу ОУН), а також з керівниками місцевої ОУН Романом Гавриляком та Макарушко [4, 78]. В березні 1940 р. внаслідок проведеної міліцейської операції були ліквідовані С. Олійник та В. Гошко. Саме після цих подій Р. Рибачек, С. Шерстило та І. Ласийчук вирушили до Кривого Рогу. Р. Рибачек приїхав у місто надвечір 27 березня 1940 р., а вже з 1 квітня почав працювати на шахті «Комунар» [4, 36].

Усіх п'ятьох осіб розробляв агент НКВС «Леонтъев». Він 22 квітня 1940 р. познайомився з фігурантами агентурної справи і після цього почав надавати відомості в НКВС [4, 156]. Згідно з даними агента «Леонтъева» Р. Рибачек приїхав до Кривого Рогу з чітко визначеною метою: проведення розвідки і встановлення осіб, які потенційно можуть співпрацювати з українськими націоналістами. Про це завдання Р. Рибачек розповів «Леонтъеву» 15 липня 1940 р.: «Ми приїхали сюди не заробляти на шахті, а побачити Україну з її 35 мільйонними населенням, наша мета знайти українців які співчують українському руху...» [4, 159]. Очевидно, що подібні настанови Р. Рибачек отримав ще у Львові і намагався втілити їх у життя.

Поступово, починає формуватися мережа місцевих мешканців, яким симпатизували ідеї українського націоналізму. Першим виявився М. Медвідь, який почав тісно контактувати з львів'янами з травня 1940 р., ставши одним з активних учасників, якому студенти повністю довіряли.

Для підбору кадрів львівські студенти послуговувались заувагами ОУН, кожен член Організації повинен був знати елементарні принципи конспірації та агітаційної роботи. Один з таких принципів передбачав добір націоналістичних кадрів з середовища осіб, які були незадоволені радянською владою. Так, 1 червня 1940 р. львів'яни познайомилися з Іваном Сердюком та Порфирієм Лисенком. Перший був засуджений у 1932 р., а у П. Лисенка відібрали господарство за невиконання державних планів [4, 158]. Отже, ні І. Сердюк, ні П. Лисенко особливої любові до радянської влади не мали. Саме такі особи були одним з головних об'єктів націоналістичної пропаганди, адже їхні антирадянські настрої можна було використати для їх вербування в ОУН. Але через декілька місяців з'ясувалося, що П. Лисенко не підходить для підпільної діяльності позаяк має схильність до алкоголізму, й до того ж, не може себе контролювати [4, 167].

Проте були інші особи, які поступово залучалися до націоналістичної мережі. Так, у серпні 1940 р. Р. Рибачек знайомить агента «Леонтъева» з Йосипом Гончарем (приїхав із Західної України) та шофером транспортного відділу Омеляном Тарануценком (перебував на оперативному контролі як людина з антирадянськими поглядами) [4, 161–162], а в жовтні того ж року – зі Степаном Пищаком. З ними студенти проводять бесіди і залучають до агітаційно-пропагандистської роботи на підприємствах де вони працювали.

Отже, діяльність по створенню мережі симпатиків націоналістичних ідей проводилась львівськими студентами доволі вдало. Про це свідчить і той факт, що в березні 1941 р. І. Ласийчук повідомив агента «Леонтъева» про те, що і в с. Широкому і в м. Жовтні Води теж є «наші люди» [4, 170]

Стосовно агітаційно-пропагандистської роботи, то львівські студенти проводили її в середовищі криворізького робітництва. В основі пропагандистської роботи лежала ідея побудови незалежної Української держави, а також збереження власних кадрів до початку радянсько-німецької війни. Так, в серпні 1940 р. Р. Рибачек казав: «Не думайте, що ми маємо братись за зброю, проводити терористичні акти, займатись диверсіями. Це нам зовсім не потрібно. Тому що, якби ми активно виступали проти радянської влади ми зробили би тільки гірше собі а для загальної справи це немало б ніякої користі. Крім того, навіщо щось знищувати адже це належить нашому народові. Наше головне завдання проводити бесіди з місцевими мешканцями і чекати коли прийдуть німецькі війська. Тоді наші керівники з Галичини нам скажуть що необхідно робити» [4, 165]. Отже, провідним завданням було створити місцеві проукраїнські кадри і зберігати їх до початку радянсько-німецької війни. Це допомогло членам ОУН, які мали рушити на Схід України, спираючись на місцеві кадри, створювати проукраїнські органи влади.

Про те, що такі сили мали рушити на Схід після початку радянсько-німецької війни львівські студенти були поінформовані. Ще в листопаді 1940 р. І. Ласийчук говорив агенту «Леонтъеву» про створення українського війська у Кракові та Варшаві (очевидно, мова йде про формування похідних груп ОУН(Б). – Авт.). Це військо мало створюватися таємно, рухатись попереду німецьких військ і створювати місцеві органи влади та залучати українців до націоналістичного руху [4, 168].

На весні 1941 р., розуміючи, що їм загрожує арешт, львівські студенти виїжджають у Західну Україну. Проте це їх не врятувало. Р. Рибачек був заарештований 23 червня 1941 р. Тоді ж був затриманий М. Киптик. Слідство було доволі швидким, і вже 29 серпня 1941 р. Р. Рибачека та

М. Киптика було засуджено до вищої міри покарання – розстрілу. Очевидно, це були одні з перших членів ОУН у Кривому Розі, які загинули в ім'я Незалежної України. Але, на жаль, не останні...

В той час, коли велось слідство у справі Р. Рибачека та М. Киптика на Східну Україну вирушили Похідні групи ОУН(б), члени яких продовжили націоналістичну діяльність, у тому числі і на території Кривого Рогу.

Ідея створення Похідних груп виникла на початку Другої світової війни, а їх підготовчий штаб був сформований у Кракові. До нього входили провідні діячі бандерівської ОУН: З. Матла, Р. Шухевич, В. Кук, М. Павлишин, М. Лемик-Сенишин та інші. Вони повинні були проводити різноманітні вишколи з особами, які мали відправитись на схід України. Представник Проводу ОУН(б) при Південній похідній групі Зиновій Матла у своїх спогадах згадує, що підготовчий етап у Кракові затягнувся на місяці, протягом яких проводилися пропагандистські, організаційні, військові, виховні вишколи [16, 158]. Восени 1940 р. члени похідних груп були спрямовані у місця збору для переходу радянсько-німецького кордону.

ОУН(б) сформувала три Похідні групи. Одна з них, Південна похідна група, мала кінцевим пунктом м. Дніпро і на шляху до нього члени проходили через Кривий Ріг. Практична діяльність похідних груп мала розпочатись після нападу Німеччини на Радянський Союз. За свідченнями учасниці похідної групи Г. Німець, основними завданнями, які ставились перед Південною похідною групою, були: 1. На окупованій німцями території України створити місцеві органи влади, захопити всі керівні посади в цих органах, залучити до їх діяльності осіб, які були вороже налаштовані до радянської влади. 2. Створити в східних областях України багаточисельні організації ОУН(б) шляхом вербування незадоволених радянською владою місцевих мешканців. 3. Проводити серед населення окупованих областей України активну антирадянську націоналістичну агітацію та пропаганду [16, 159].

Крім того, в інструкції щодо задач, які ставились перед похідними групами, передбачалось два варіанти їх діяльності: легальний – якщо німці визнають проголошення націоналістами Української Самостійної Соборної Держави; нелегальний – якщо німці не визнають української державності і почнуть застосовувати репресивні заходи. Отже, С. Бандера та керівництво ОУН(б) розуміли, що співпраця з німцями може бути ситуативною, а тому готували варіант антинімецької боротьби шляхом створення мережі підпільних осередків на окупованій нацистами території.

Уже з перших днів рейдування ППГ мала чітку структуру. Вона почала формуватися у квітні 1941 р. Як згадує учасниця походу Ганна Німець, група складалася з 15–16 роїв, які нараховували близько 200 осіб. Просуваючись до Дніпра, зі складу Південної похідної групи виділялись окремі рої, які відходили до місць свого призначення. Як згадував З. Матла, Криворізький рій виділився з похідної групи в районі Умані [12, 26]. До складу Криворізького рою, за відомостями, які надає Л. Шанковський, входили: Ярослав Потічний, Ярослав Мричко, Дмитро Горбачів, Іван Саяк, Іван Тарнавський, Василь або Петро Качмарський, Ганна Максимець та інші. Очоловав рій Петро Рішко. Також націоналістичну роботу у місті мали проводити українські перекладачі при Вермахті: Т. Найдич, О. Вітошинський, Т. Сендзік, М. Войтович, М. Дольницький [15, 144].

Найбільше відомостей з-поміж усіх членів Криворізького рою маємо про Дмитра Горбачіва. Сьогодні дуже важко встановити місце народження цієї людини, адже існує щонайменше три версії його походження. Першу з них озвучив член ОУН(б), який перебував у Кривому Розі восени 1941 р., Є. Стахів. Він відзначає, що Д. Горбачів «син петлюрівських емігрантів родом з Кубані» [14, 94]. Інші відомості подає керівник Південної похідної групи Т. Семчишин. Він стверджує, що Д. Горбачів був уродженцем Дніпропетровської області, але мешкав у Польщі і навчався у Львівському держуніверситеті [1, 91]. Є ще і третя точка зору, яку висловлював член ОУН(б), другий редактор місцевої газети «Дзвін» Б. Євтухов. Під час одного з допитів він свідчив, що Д. Горбачів був родом з Галичини [6, 17зв.]. Більше того, існують різні відомості стосовно віку цієї людини. Так, Б. Євтухов наголошує що йому було на вигляд 24–25 років, а Т. Семчишин – 33–34 роки. Єдине, що є більш-менш узгодженим з біографії Д. Горбачіва до прибуття в Кривий Ріг, – це освіта. Так, Б. Євтухов підтверджує слова Т. Семчишина про те, що Д. Горбачів навчався у Львівському державному університеті, а з 1939 до 1941 р. працював тут на посаді асистента, викладаючи хімію [6, 17зв.]. Восени 1941 р. він розгорнув досить активну роботу, беручи участь

у більшості заходів українських націоналістів, які проводилися у місті. І завдяки його старанням члени та симпатички ОУН(Б) з'явилися у органах місцевої влади, поліції тощо.

Активно діяли в перші місяці окупації Кривого Рогу Ярослав Потічний та Ганна Максимець. Відомо, що Я. Потічний активно займався створенням «Січі» – військово-патріотичної організації. Результатом його діяльності став устав організації, який ним був представлений у грудні 1941 р. [10, 114–114зв.]. Загалом, напрямом його діяльності була робота з молоддю. Так само активну суспільно-політичну позицію займала Г. Максимець. Вона була одним з активних учасників «Просвіти», а також проводила агітаційно-пропагандистську роботу з містянами. За відомостями, які під час допитів надав М. Павлишин, Г. Максимець в криворізькому окружному провіді була референтом по роботі з жіноцтвом [1, 135]. Ярослав Мричко мав незакінчену вищу освіту та працював бухгалтером у міському банку. Був районним провідником ОУН(Б) [1, 139]. Більше відомостей про Я. Мричку подає Г. Німець. Так, під час просування ППГ він був зв'язковим між штабом та роями групи. До Кривого Рогу був спрямований разом з Г. Максимець за прямою вказівкою З. Матли. В місті він мешкав легально, а після початку німецьких репресій в січні 1942 р. виїхав до Львова [2, 4].

Зі свідчень мешканки Кривого Рогу І. Тимофєєвої відомо, що ад'ютантом при криворізькій поліції був Остап Саляк – член ОУН(Б), який входив до складу Південної похідної групи. Він працював у поліції з вересня 1941 до 15 січня 1942 р. і був арештований німцями за націоналістичну діяльність [5, 11].

Майже немає відомостей про українських перекладачів, які разом з Похідною групою з'явилися у Кривому Розі в серпні 1941 р. Найбільше відомостей є про Теодора (Федора. – Авт.) Найдича. На початку Другої світової війни здобував вищу освіту у Відні. Саме тоді час там формувався батальйон «Роланд», до студентського загону якого і був зарахований Т. Найдич. Він виконував завдання на території Одещини, але згодом загін був роззброєний і Т. Найдич стає перекладачем при Вермахті та у серпні 1941 р. потрапляє до Кривого Рогу [11], де активно включився до культурно-просвітницької діяльності [3, 59зв.]. Зокрема, пропагував українську культуру та мову, а також виступав на відкритті Криворізького педагогічного інституту [10, 131].

Цікаву інформацію стосовно членів Криворізького рою подає начальник поліції сільського району Кривого Рогу часів окупації Степан Никитський. Під час допитів він стверджував, що 14 серпня 1941 р. до Кривого Рогу прийшли перші 6 націоналістів. Прізвище їх очільника він не знає, але його заступником був Лебідь. 15 серпня була проведена нарада за участю С. Шерстюка (майбутній голова криворізької міської управи. Розстріляний німцями взимку 1942 р. – Авт.) і М. Тараненко (очільник української допоміжної поліції м. Кривого Рогу. – Авт.). На нараді, за свідченнями С. Никитського, відбувся розподіл обов'язків членів Криворізького рою. Так, Лебідь став заступником начальника міської поліції, Тарнавський очолив сільгосп відділ при міській управі. А пізніше він створив та очолив поліцію криворізького сільського району. Ще один член Криворізького рою мав очолити агітаційно-пропагандистський відділ (очевидно, це був Д. Горбачів. – Авт.), ще один – мав відповідати за створення українського театру, ще один – призначений відповідальний за випуск місцевої газети [7, 32].

З наведених показів С. Никитського найбільше запитань викликають постаті Лебідя і Тараненка. Тараненко з серпня 1941 р. до літа 1942 р. був начальником криворізької поліції. Крім С. Никитського, цей факт підтверджують інші поліцаї, зокрема В. Лисенко та І. Собко [9, 21, 51]. Отже, Микола Тараненко був начальником криворізької поліції і до того ж він характеризується як український націоналіст [7, 32зв.]. Місцева мешканка Ірина Тимофєєва, яка восени 1941 р. працювала друкаркою в криворізькій поліції, свідчила, що вона знала М. Тараненко ще з довоєнного часу і мешкав він у Кривому Розі [5, 10]. Отже, М. Тараненко не міг бути членом Південної похідної групи. Адже в архіві Центру досліджень визвольного руху у м. Львів зберігається копія наказу Ч. 12 по Південній похідній групі, в якому вміщенні прізвища осіб, що входили до її складу. Характерно, що серед членів ППГ прізвище Тараненко відсутнє, але є інше прізвище Микола Лебідь [13]. С. Никитським М. Лебідь теж характеризується як український націоналіст, який приїхав із Західної України [7, 31]. Натомість, один зі слідчих криворізької поліції Г. Заблоцький

у своїх показах стверджував, що М. Лебідь був представником ОУН(м) і, до того ж, саме він займався організацією української поліції в перші тижні окупації Кривого Рогу [8, 55].

Отже, цілком вірогідно, що, виконуючи настанови Головного Проводу ОУН(б), члени Криворізького рою Південної похідної групи зуміли в Кривому Розі восени 1941 р. очолити міську поліцію, адже криворізькі поліцаї свідчать, що в цей час в місті діяла українська поліція [9, 21].

Так само вірогідними є покази С. Никитського стосовно розподілу обов'язків членів Криворізького рою. Адже з них видно, що велику увагу місцеві націоналісти приділяли агітаційно-пропагандистській роботі. Вона мала бути одним з пріоритетів діяльності націоналістів у місті.

Висновки. Таким чином, перші українські націоналісти з'являються у Кривому Розі ще в 1940 р. Їх основним завданням була розвідка і аналіз суспільно-політичної ситуації в місті. Тому практичних заходів львівські студенти майже не проводили. Проте це не завадило чекістам заарештувати їх та засудити до смертної кари. 14 серпня 1941 р. в місті з'являється нова група членів ОУН(б), яка мала чіткі настанови стосовно створення проукраїнських органів влади, проведення агітаційно-пропагандистської роботи та залучення місцевих мешканців до ідей українського націоналізму. В стислі строки їм вдалось зробити доволі багато: сформувати місцеві органи влади, організувати випуск місцевої газети «Дзвін», активно проводити проукраїнську агітацію серед мешканців Кривого Рогу, створити місцеву поліцію, а пізніше активно інфільтрувати до її лав своїх членів та симпатиків тощо. Все це, зі свого боку стало запорукою існування націоналістичного підпілля в Кривому Розі протягом усього часу німецької окупації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Галузевий державний архів Служби безпеки України (Далі – ГДА СБУ). – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 1. – 386 арк.
2. ГДА СБУ. – Ф. 13. – Спр. 372. – Т. 39. – 284 арк.
3. Державний архів Служби Безпеки України м. Дніпро (далі – ДА СБУ м. Дніпро). – Ф. Кримінальних справ. – Спр. П-6892. – 160 арк.
4. ДА СБУ м. Дніпро – Ф. Кримінальних справ. – Спр. П-21804. – 185 арк.
5. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. П-25925. – 60 арк.
6. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. П- 27466. – 103 арк.
7. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. 11857. – Т. 1. – 200 арк.
8. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. 16681. – 315 арк.
9. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. 17911. – 122 арк.
10. ДА СБУ м. Дніпро. – Ф. Кримінальних справ. – Спр. 17539. – 280 арк.
11. Дрابعук І. Людина, якою має гордитись Делієве. – [Електронний ресурс] / Іван Дрابعук. – Режим доступу: http://www.galslovo.if.ua/index_old.php?st=4247
12. Матла З. Південна похідна група / Зиновій Матла. – Мюнхен: друкарня «Цицеро», 1952. – 32 с.
13. Наказ Ч. 12, Наказ Ч. 14. Тернопіль. 15.07.1941 / Архів ОУН в Нью-Йорку (копія в архіві ЦДВР)
14. Стахів Є. Кризь тюрми, підпілля й кордони / Є. Стахів – К.: Рада, 1995. – 317 с.
15. Шанковський Л. Похідні групи ОУН. Причини до історії похідних груп ОУН на центральних і східних землях України в 1941 – 1943 рр. / Лев Шанковський. – Мюнхен: Український самостійник, 1958. – 369 с.
16. Шляхтич Р. Створення Південної похідної групи ОУН(Б) та її діяльність протягом 1939 – 1941 років / Р. Шляхтич, П. Хобот // Військово-науковий вісник. – Вип. 20. – С. 156–168.

REFERENCES

1. Haluzevyi derzhavnyi arkhiv Sluzhby bezpeky Ukrainy (dali – HDA SBU). – F. 13. – Spr. 372. – T. 1. – 386 ark.
2. HDA SBU. – F. 13. – Spr. 372. – T. 39. – 284 ark.
3. Derzhavnyi arkhiv Sluzhby Bezpeky Ukrainy m. Dnipro (dali – DA SBU m. Dnipro). – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. P-6892. – 160 ark.
4. DA SBU m. Dnipro – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. P-21804. – 185 ark.
5. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. P-25925. – 60 ark.
6. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. P- 27466. – 103 ark.
7. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. 11857. – T. 1. – 200 ark.
8. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. 16681. – 315 ark.

9. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. 17911. – 122 ark.
10. DA SBU m. Dnipro. – F. Kryminalnykh sprav. – Spr. 17539. – 280 ark.
11. Drabchuk I. Liudyna, yakoiu maie hordytys Deliiève / Ivan Drabchuk. – [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: http://www.galslovo.if.ua/index_old.php?st=4247
12. Matla Z. Pivdenna pokhidna hrupa / Zynovii Matla. – Miunkhen: drukarnia «Tsytsero», 1952. – 32 s.
13. Nakaz Ch.12, Nakaz Ch.14. Ternopil. 15.07.1941 / Arkhiv OUN v Niu-Yorku (kopiia v arkhivi TsDVR)
14. Stakhiv Ye. Kriz tiurny, pidpillia y kordony / Ye. Stakhiv – K.: Rada, 1995. – 317 s.
15. Shankovskiy L. Pokhidni hrupy OUN. Prychyny do istorii pokhidnykh hrup OUN na tsentralnykh i skhidnykh zemliakh Ukrainy v 1941 – 1943 rr. / Lev Shankovskiy. – Miunkhen: Ukrainskiy samostiinyk, 1958. – 369 s.
16. Shliakhtych R. Stvorennia Pivdennoi pokhidnoi hrupy OUN(B) ta yii diialnist protiahom 1939 – 1941 rokiv / R. Shliakhtych, P. Khobot // Viiskovo-naukovi visnyk. – Vyp. 20. – S. 156–168.

Стаття надійшла до редакції 25.09.2017 р.